

SXEDIO.FN3

6.12.1950: ΑΠΕΛΑΥΝΕΤΑΙ Ο ΕΛΛΑΔΙΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΙΣΤΗΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΕΘΝΟΣ

Παρά το γεγονός ότι η Βρετανική Κυβέρνηση έλεγε και διακήρυσσε ότι το κυπριακό παρέμενε γι' αυτήν κλειστό και δεν υπήρχε θέμα να ξανανοίξει ο φάκελος της Κύπρου, παρά μόνον αν ήθελαν οι Κύπριοι να συζητήσουν εκ νέου τις συνταγματικές προτάσεις που είχε υποβάλει σ' αυτούς το **1948** στο πλαίσιο της Διασκεπτικής συνέλευσης, εν τούτοις έκαμε κάθε προσπάθεια, αν όχι να ματαιώσει το ενωτικό δημοψήφισμα αλλά να παρουσιάσει τα αποτελέσματα του μειωμένης έκτασης.

Πέραν του τουρκικού παράγοντα που είχε ήδη αρχίσει να υποκινεί στηριζόμενη στο "διαίρει και βασίλευε" έκαμε το παν για να επηρεάσει αυτούς που βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχο της όπως ήταν οι εκπαιδευτικοί, οι αστυνομικοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι κοινοτάρχες που σαν διορισμένοι βρίσκονταν υπό τον έλεγχο της.

Πρώτο θύμα ο Παντελής Γεωργίου Μπίστης, Διευθυντής της εφημερίδας "Εθνος" και του περιοδικού "Αγωνιστής" που εξέδιδε η Εθναρχία.

Ο Παντελής Μπίστης ήταν Έλληνας υπήκοος από την Ανδρο κι η βρετανική Κυβέρνηση τον κήρυξε ανεπιθύμητο μετανάστη.

Είχε έλθει στην Κύπρο το **1921** κατά τη μικρασιατική καταστροφή κι έπαιξε σημαντικό ρόλο στην προώθηση του ενωτικού αγώνα των Κυπρίων.

Τον Μπίστη κάλεσε στο γραφείο του στις **28** Δεκεμβρίου **1949** ο αρχιαστυνόμος Ασμουρ που του διάβασε το διάταγμα απέλασης του με το οποίο καλείτο να εγκαταλείψει τη νήσο στις **6** Ιανουαρίου **1950**.

Αναφερόταν στο διάταγμα:

"Επειδή ο Παντελής Γεωργίου Μπίστης, της οδού

Αριστοκύπρου, αρ **15**, Λευκωσίας, αλλοδαπός, δηλαδή Έλληνας υπήκοος, που γεννήθηκε στην Ταρσό και μη όντας ιθαγενής της αποικίας, είναι ανεπιθύμητος μετανάστης που κηρύχθηκε ως τέτοιος από τον Κυβερνήτη σύμφωνα με το άρθρο **6 (1) (g)** του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης νόμου του **1949**:

Τώρα ως εκ τούτου, ασκώντας τις εξουσίες τις οποίες περιβάλλομαι, σύμφωνα με το άρθρο **13** του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης νόμου του **1949**, εγώ ο Αποικιακός Γραμματέας, στην ιδιότητά μου ως πρώτου Λειτουργού για τη Μετανάστευση, με το παρόν διατάσσω όπως ο Παντελής Γεωργίου Μπίστης απελαθεί από την αποικία στην Ελλάδα, από τις **6** Ιανουαρίου **1950**, και παραμένει εκτός της αποικίας.

2. Και με το παρόν εξουσιοδοτώ και διατάσσω τον αρχιστυνόμο ή οποιοδήποτε αξιωματικό της αστυνομίας, τον οποίο αυτός θα διατάξει να εκτελέσει τη διαταγή αυτή και για να πράξει τούτο το παρόν έγγραφο θα είναι επαρκές ένταλμα και επαρκής εξουσία.

Εκδόθηκε με την υπογραφή μου, στη Λευκωσία, σήμερα, στις **28** του μηνός Δεκεμβρίου του **1949**.

P.E. ΤΕΡΜΠΟΥΛ

Αποικιακός Γραμματέας

Πρώτος Λειτουργός για τη Μετανάστευση.

Το άρθρο **13** του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμου του **1949** έδινε στον Κυβερνήτη ευρείες ευξουσίες να απελαύνει όποιον ήθελε:

"Οποιοδήποτε πρόσωπο, το οποίο ύστερα από μαρτυρία την οποία ο Κυβερνήτης θα θεωρήσει ως επαρκή φαίνεται ότι πιθανόν να συμπεριφέρεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποβεί επικίνδυνος στην ειρήνη και την καλή τάξη ή διεγείρει εχθρότητα μεταξύ του λαού της αποικίας και της αυτού Μεγαλειότητας ή μηχανορραφεί εναντίον της εξουσίας στην αποικία και αρχή της Αυτού Μεγαλειότητας θα απειλάγεται από την αποικία".

Η απόφαση για την απέλαση του Παντελή Μπίστη

προσκάλεσε θύελλα διαμαρτυριών ο δε Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β με τηλεγράφημα του στον Κυβερνήτη διαμαρτυρόταν ότι η ενέργεια του αποσκοπούσε στην παρεμπόδιση της διενέργειας του δημοψηφίσματος.

" Εθναρχία Κύπρου εξ ονόματος κυπριακού λαού διαμαρτύρεται εντονώτατα δι' ανελεύθερον διάβημα απελάσεως δημοσιογράφου Παντελλη Γ. Μπίστη και άλλα μέτρα σκοπούντα διά περιορισμού της ελευθερίας τύπου και λόγου να παρακωλύσουν την διά του δημοψηφίσματος ειρηνικήν εκδήλωσιν της θελήσεως του κυπριακού λαού δι' ένωσιν με την Ελλάδα".

Οι Αγγλοι προσφέρθηκαν να καταβάλουν στον Μπίστη τα έξοδα μετάβασης του στο εξωτερικό, αλλά προέβησαν και σε μια άλλη ενέργεια: Του ζήτησαν να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του από **45** λίρες και **19** σελίνια που χρωστούσε σαν Φόρο Εισοδήματος.

Τον Μπίστη αποχαιρέτισε κατά την αναχώρηση του εκ μέρους του συντακτικού προσωπικού σε μια ευρεία δεξίωση στην παρουσία των αρχών της πόλης και άλλων επισήμων ο δημοσιογράφος Κώστας Κόνωνας, πρώην σημαντικό στέλεχος του ΑΚΕΛ που τα έβαλε με τους κομμουνιστές.

Είπε ο Κόνωνας εξαίροντας την προσφορά του Παντελή Μπίστη στην Κυπρο:

"Είμαστε όλοι στρατευμένοι σ' ένα μεγάλο αγώνα που ετάχθημεν ολόψυχα πιστοί στρατιώτες προσκολλημένοι στο όραμα της Ελλάδος και της ένωσης. Κτυπιόμαστε διπλά. Ανταποδίδουμε τα κτυπήματα και προχωρούμε στο δρόμο μας, γιατί το θεωρούμε τιμήν μας, το θεωρούμε μεγάλη υποχρέωση μας να συνεχίσουμε και να φθάσουμε στο τέρμα.

Μέσα στον αγώνα που διεξάγει ο λαός αυτός πήραμε τη θέση μας αποφασιστικά και ατρόμητα. Ο κομμουνισμός είναι για μας, για την εθνική ιδέα που αντιπροσωπεύουμε, ένας εχθρός. Τον κτυπάμε και τον ξανακτυπάμε, αδιαφορώντας αν δολοφονικά μια μέρα θα πέσουμε. Από την άλλη διεξάγουμε τον απελευθερωτικό μας αγώνα. Με πιστη, με αφοσίωση, με ενθουσιασμό. Περάσαμε σαν δημοσιογράφοι σκληρές

μέρες όταν η Κυβέρνησις ζήτησε να φιμώσει τον τύπο. Δεν προδώσαμε τον αγώνα όμως. Είδαμε καλύτερες φιλελεύθερες μέρες, στη διάρκεια του πολέμου. Τώρα ξαναγυρίζουμε, φαίνεται σε μια νέα κρίσιμη περίοδο. Θα τη διέλθουμε κι αυτή αποφασιστικά, μαχόμενοι για το μεγάλο μας ιδανικό και βέβαιοι πως θάναι ο τελευταίος σταθμός που περνούμε.

Μέσα σ' αυτούς τους αγώνες θα δώσουμε θύματα. Κανένας στρατός δεν νικά χωρίς να πέσουν νεκροί, αλλά δεν νικά ο στρατός που λιποτακτεί από τη μάχη. Το ίδιο κι εμείς. Ενα θύμα του αγώνα είσαι και συ πολυαγαπημένε μας διευθυντή. Η Κυβέρνηση σ' εξορίζει γιατί βρήκε ένα ανελεύθερο νόμο να εφαρμόσει. Πιστεύε μας πως το δρόμο σου θα τον ακολουθήσουμε όλοι εμείς που μένουμε. Και θα χαρούμε μαζί κάποτε- ελπίζουμε σύντομα- που θα ξαναβρεθούμε κάτω από τον ίδιο ελεύθερο ουρανό, τον ουρανό τον καταγάλανον της Κύπρου μας, που τον αγάπησες και συ τόσον πολύ σαν τη δική σου ιδιαίτερη πατρίδα.

Πολυαγαπημένε μας Μπίστη, σε αποχαιρετούμε σήμερα όλοι οι συνάδελφοί σου εκ μέρους των οποίων ομιλώ τώρα και σου ευχόμαστε καλό ταξίδι και σύντομο γυρισμό σε μια ελευθερή Κύπρο".

Η αναχώρηση του Παντελή Μπίστη έγινε μέσα σε εκδηλώσεις υπέρ τη ένωσης στις **6 Ιανουαρίου 1950**, όπως προέβλεπε το διάταγμα απέλασής του.

Το αυτοκίνητο που τον μετέφερε στη Λεμεσό ήταν καλυμμένο με την ελληνική σημαία. Στη Γερμασόγεια τον περίμεναν χιλιάδες λαού, ακολούθως σχηματίστηκε πομπή και σαν τα αυτοκίνητα δεν προχωρούσαν άλλο, ο Μπίστης κατέβηκε από το αυτοκίνητο και κρατώντας μια μικρή ελληνική σημαία πέρασε από τους δρόμους της Λεμεσού και κατέληξε στο οίκημα της Πατριωτικής Ένωσης όπου έφθασε σε λίγο και ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος.

Τον Μπίστη προσφώνησαν ο Χριστιανός Ρωσσίδης του Ελληνικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και ο Ν. Κλ. Λανίτης και τέλος ο Μητροπολίτης Μακάριος που

υποσχέθηκε ότι ο Κυπριακός λαός θα συνέχιζε άκαμπτος τον αγώνα του για την εθνική του αποκατάσταση:

" Οι μεγάλες στιγμές είναι βουβές. Με αισθήματα συγκινήσεως που πλημμυρούν την ψυχή μας, αποχαιρετούμεν σήμερα, εκ μέρους της εκκλησίας και επιδαψιλεύομεν τας ευχάς μας εις ένα εθνικόν αγωνιστήν, τον κ. Παντελήν Μπίστιν.

Η Κύπρος θα συνεχίση τον αγώνα της, δεν θα μελησμονήση, διότι καλόν σπόρον έσπειρες και καλόν καρπόν θα θερίσωμεν. Η ξένη δύναμις ξερριζώνει τους εθνικούς εργάτας. Ας είναι όμως βεβαία ότι η Κύπρος δεν θα λυγίση ποτέ. Ακαμπτοι και αλύγιστοι θα συνεχίσωμεν τον αγώνα. Θα συνεχίσωμεν τον δρόμον μας προς την εθνική μας αποκατάστασιν. Ούτε απελάσεις εθνικών αγωνιστών, ούτε καταπιεστικά μέτρα, θα μπορέσουν να μας φοβίσουν. Πιστοί μέχρι θανάτου εις την ιδέαν της Ελλάδος, με το όραμα εκείνης θα ζήσωμεν και θα πεθάνωμεν. Η καρδιά μας θα κτυπά πάντα Ελλάδα. Κι αν τύχη να πεθάνωμεν για την Ελλάδα, θεία είναι η δάφνη, μια φορά κανείς πεθαίνει.

Καλόν κατευόδιον, εθνικέ αγωνιστή, Παντελή Μπίστιν. Και σου εύχομαι σύντομα να ξαναγυρίσεις εις Κύπρον ελευθέραν".

Συγκινημένος ο Παντελής Μπίστις ανέβηκε στο βήμα κι αφού προσφώνησε τους παρευρισκομένους και τους ευχαρίστησε για το καλά τους λόγια και τις εκδηλώσεις αγάπης και συμπαραστάσης προς αυτόν πρόσθεσε:

"Περήφανος κι αδάκρυτος ανεβαίνω το βήμα για τελευταίαν φοράν. Αλλά δεν θα είναι το πρώτον ούτε και το τελευταίον που θ' ανέβω και θα φωνάξω για το δίκιο της αγαπημένης μας Κύπρου. Αν τα μάτια μου δακρύσουν αυτήν την στιγμήν, θα πη πως το έργο που άρχισα, είναι ανάξιο, θα φύγω και θα ξανάρθω στο νησί τούτο το ελληνικό γιατί το θέλει ο θεός και η δικαιοσύνη, οι πέτρες, τα βουνά, οι λαγκαδιές τα δάση που φωνάζουν "Ένωσις. Και θα γίνη.

Δεν μισώ την Αγγλία που με διώχνει από την

πατρίδα μου. Εγώ πρέπει να φύγω ή οι Αγγλοι που είναι φιλοξενούμενοι;"

Στη συνέχεια ο Παντελής Μπίστιης προχώρησε προς το μικρό του γιο, του έδωσε την ελληνική σημαία που κρατούσε λέγοντας:

"Αφήνω στο γιο μου αυτή την ελληνική σημαία. Μ' αυτή θα αγωνιστή και αν οι καιροί είναι δύσκολοι μ' αυτή θα πεθάνη".

Εξάλλου σε αποχαιρετισμό του προς τον Κυπριακό λαό μέσω της εφημερίδας του "Εθνος" τόνιζε μεταξύ άλλων (7.1.1950):

"Με σένα αδάμαστε, αλύγιστε και ακατάβλητε Ελληνικέ λαέ της ηρωϊκής και ιστορικής αυτής Μεγαλονήσου, που μοίρα αγαθή με έταξε απλούν στρατιώτη να υπηρετήσω για τα ιδανικά που θυσιαζεσαι αιώνες τώρα, ύστερα από το ξερρίζωμα μου από την πανελλήνιον συμφορά της Μικρασιατικής καταστροφής, έρχομαι σήμερα εγώ, ο Παντελής Γεωργίου Μπίστιης, Ελλην υπήκοος και πολιτικός εξόριστος της κραταιάς συμμάχου της πολυαγαπημένης μας Ελλάδος, να επικοινωνήσω μαζί σου για μια ακόμη φορά, που εύχομαι στο ΘΕΟ και πιστεύω στο ΔΙΚΑΙΟ πως δεν θάνα κι η στερνή.

Μικρό παιδί, από της Λάρνακας τ' ακρογιαλία με παράλαβες πριν **28** ολόκληρα χρόνια, κι αν η πατρίδα του επαναστάτη Θεόφιλου Καΐρη, η Άνδρος μου κληροδότησε τη φλόγα του αδιάλλακτου αγωνιστή της ιδέας εσύ την μόρφωσες μέσα μου, στα σχολεία σου, στα εθνικά σωματεία σου, στους ναούς και στους βωμούς σου, στα ερείπια και στους τάφους των μαρτύρων σου και την έκανες φωτιά μεγάλη και πίστη ασάλευτη για να με ανεβάσει στο αξιοζήλευτο σημείο ενός τιμημένου πολιτικού εξορίστου, τίτλο που ομολογώ πως διστάζουν να φέρουν οι αδύνατοι ώμοι μου.

Στης εξορίας τον τραχύ και ανάντη δρόμο, θα με συντροφεύει ηθύμηση σου τα καταγάλανα ακρογιαλία σου και τα πευκόφυτα βουνά σου, κι αν ο θεός μπορεί να εισακούσει την στερνή θέληση ενός σκλάβου που σε λίγο θάνα πια ελεύθερος, ας με αξιώσει να

ξαναγυρίσω ζωντανός και να πατήσω ελεύθερα τ' άγια
χώματα της αγαπημένης μου Κύπρου".